Puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksistä siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi, laiksi sotilastiedustelusta, laiksi Suomen perustuslain 10 §:n muuttamisesta sekä laiksi tiedustelutoiminnan valvonnasta (HE 202/2017 vp, HE 203/2017 vp, HE 199/2017 vp, HE 198/2017 vp)

Hallitusohjelman tavoitteena on edistää digitalisaatiota. Digitalisaation laajamittainen hyödyntäminen edellyttää luottamusta. Jos haluamme rakentaa kestävän digitaalisen talouden, tulee tietoverkkojen ja niiden suojauksen olla mahdollisimman luotettavia niin palvelujen tarjoajille kuin niiden käyttäjille.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää erittäin tärkeänä, että suomalaiset voivat jatkossakin luottaa vahvasti yhteiskunnan turvallisuuteen sekä viranomaisten toimintaan. Tämän takaamiseksi turvallisuusviranomaisilla on oltava riittävät ja tehokkaat toimivaltuudet lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi myös digitalisoituvassa maailmassa. Viranomaisten toimivaltuuksien tulee olla tarpeellisia, tehokkaita ja tuloksellisia. Tiedustelumenetelmien tehokkuutta arvioidessa tulisi kiinnittää huomiota myös teknologiakehityksen tuomiin muutoksiin viestintätavoissamme.

Liikenne-ja viestintäministeriö korostaa, että kansalaisilla tulee olla tietoverkoissa samat perusoikeudet kuin niiden ulkopuolellakin. Tämä tarkoittaa myös oikeutta yksityisyyteen ja luottamukselliseen viestintään. Nämä oikeudet ovat Suomessa ja Euroopassa perusoikeuksina suojattuja.

Tiedusteluviranomaisille on esityksissä ehdotettu uutta tietoliikennetiedustelua koskevaa toimivaltuutta. Tietoliikennetiedustelusta on tekniseltä toteuttamistavaltaan sen kaltaista, että sen puitteissa tiedusteluviranomainen voisi saada teknisen mahdollisuuden seuloa myös hyvin monen suomalaisen luottamuksellista viestintää. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää huolehtia riittävästä perusoikeuksien suojasta. Perusoikeussuojan toteutumisen kannalta laissa on keskeistä säätää riittävistä vaatimuksista tiedustelun kohdentamiselle sekä tiedustelumenetelmällä kerätyn luottamuksellisen viestin salaisuuden suojan alaisen tiedon käsittelylle. Lisäksi on huolehdittava siitä, että tiedustelu voidaan tosiasiassa teknisesti toteuttaa laissa säädettyjen perusoikeuksia suojaavien vaatimusten mukaisesti.

Perusoikeuksien toteutumiseksi on lisäksi keskeistä, että viranomaisten toimintaa valvotaan tehokkaasti. Valvonnan tosiasiallinen tehokkuus ja luotettavuus ovat riippuvaisia siitä, kuinka monen suomalaisen viestintä tiedustelun kohteena. Mitä merkittävämmin kansalaisten perusoikeuksiin puututaan, sitä kattavampaa valvonnan tulee olla.

Maija Rönkä
Ylitarkastaja

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi